

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2012 m. spalio 18 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Direktyva 98/59/EB — Darbuotojų apsauga — Kolektyviniai atleidimai iš darbo — Taikymo sritis — JAV karinės bazės uždarymas — Darbuotojų informavimas ir konsultavimasis su jais — Momentas, kuriuo atsiranda pareiga konsultuotis — Teisingumo Teismo jurisdikcijos nebuvimas“

Byloje C-583/10

dėl 2010 m. gruodžio 6 d. *Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division)* (Jungtinė Karalystė) sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2010 m. gruodžio 13 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Jungtinės Amerikos Valstijos

prieš

Christine Nolan

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro R. Silva de Lapuerta, einanti trečiosios kolegijos pirmininko pareigas, teisėjai K. Lenaerts, E. Juhász (pranešėjas), G. Arestis ir J. Malenovský,

generalinis advokatas P. Mengozzi,

posėdžio sekretorė L. Hewlett, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2012 m. sausio 18 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— Ch. Nolan, atstovaujamos QC M. Mullins ir baristerės M. De Savorgnani,

— Europos Komisijos, atstovaujamos J. Enegren,

— ELPA priežiūros institucijos, atstovaujamos F. Cloarec ir X. Lewis,

susipažinęs su 2012 m. kovo 22 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

* Proceso kalba: anglų.

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 1998 m. liepos 20 d. Tarybos direktyvos 98/59/EB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su kolektyviniu atleidimu iš darbo, suderinimo (OL L 225, p. 16; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 3 t. p. 327) 2 straipsnio išaiškinimu.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Jungtinių Amerikos Valstijų ir Jungtinėje Karalystėje esančios JAV kariuomenės bazės civilinės darbuotojos Ch. Nolan ginčą dėl Direktyvą 98/59 įgyvendinančiuose Jungtinės Karalystės teisės aktuose nustatytos pareigos konsultuotis su darbuotojais prieš juos atleidžiant.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Pagal Direktyvos 98/59 3 ir 4 konstatuojamąsias dalis:

„(3) <...> nepaisant didėjančio suartėjimo, vis dar išlieka skirtumai tarp valstybėse narėse galiojančių nuostatų dėl praktinių susitarimų ir procedūrų, susijusių su tokiais kolektyviniais atleidimais iš darbo, ir dėl priemonių, palengvinančių atleidimo iš darbo pasekmes darbuotojams;

(4) <...> tokie skirtumai gali turėti tiesioginės įtakos vidaus rinkos veikimui

<...>

- 4 Šios direktyvos 6 konstatuojamojoje dalyje nustatyta:

„1989 m. gruodžio 9 d. Europos Sąjungos Vadovų Tarybos susitikime Strasbūre 11 valstybių narių valstybių arba vyriausybės vadovų priimtos Bendrijos darbuotojų pagrindinių socialinių teisių chartijos 7 punkto pirmos pastraipos pirmame sakinyje <...>, be kita ko, sakoma:

„7. Vidaus rinkos sukūrimas turi pagerinti darbuotojų gyvenimo ir darbo sąlygas Europos bendrijoje <...>“.

<...>“

- 5 Pagal Direktyvos 98/59 1 straipsnio 2 dalies b punktą ji netaikoma asmenims, dirbantiems valstybės valdymo įstaigose arba įstaigose, kurių veiklą reglamentuoja viešoji teisė, o valstybėse narėse, kuriose taip apibrėžtų įstatų nėra, – dirbantiems lygiavertėse įstaigose.

- 6 Šios direktyvos 2 straipsnyje nustatyta:

„1. Jeigu darbdavys numato kolektyvinį atleidimą, jis turi iš anksto pradėti konsultuotis su darbuotojų atstovais, kad būtų pasiektas susitarimas.

2. Per šias konsultacijas reikia tartis, kokiais būdais ir priemonėmis galima išvengti kolektyvinių atleidimų arba sumažinti atleidžiamų darbuotojų skaičių, taip pat sušvelninti šių atleidimų padarinius papildomomis socialinėmis priemonėmis, kurios skirtos, be kita ko, atleistiems darbuotojams iš naujo įdarbinti arba perkvalifikuoti.

<...>

3. Kad darbuotojų atstovai galėtų pateikti konstruktyvius pasiūlymus, darbdaviai išankstinių konsultacijų metu:

- a) pateikia jiems visą svarbią informaciją ir
- b) kiekvienu atveju raštu juos informuoja apie:
 - i) planuojamų atleidimų priežastis;
 - ii) darbuotojų, kurie turi būti atleisti, kategorijų skaičių;
 - iii) paprastai dirbančių darbuotojų kategorijų skaičių;
 - iv) laikotarpį, per kurį turi būti atleisti numatyti darbuotojai;
 - v) siūlomus darbuotojų, kuriuos reikia atleisti, atrankos kriterijus, jeigu tokie įgaliojimai darbdaviui suteikiami pagal nacionalinės teisės aktus ir (arba) praktiką;
 - vi) išeitinių pašalpų apskaičiavimo metodą, išskyrus nacionalinės teisės aktuose nustatytas ir (arba) praktikoje taikomas išeitines pašalpas.

<...>“

7 Šios direktyvos 3 straipsnyje įtvirtinta:

„1. Darbdaviai raštu informuoja kompetentingą valstybinę instituciją apie visus planuojamus kolektyvinius atleidimus iš darbo.

<...>

Tokį pranešimą sudaro visa svarbi informacija apie planuojamus kolektyvinius atleidimus bei 2 straipsnyje nurodytas konsultacijas su darbuotojų atstovais ir ypač apie atleidimų priežastis, darbuotojų, kuriuos reikia atleisti, skaičių, paprastai dirbančių darbuotojų skaičių ir laikotarpį, per kurį darbuotojai turi būti atleisti.

<...>“

8 Direktyvos 98/59 4 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„1. Numatomi kolektyviniai atleidimai, apie kuriuos pranešama kompetentingai valstybės institucijai, gali būti vykdomi ne anksčiau kaip praėjus 30 dienų po 3 straipsnio 1 dalyje nurodyto pranešimo pateikimo, nepažeidžiant nuostatų, reglamentuojančių atskiros asmens teisės, susijusias su pranešimu apie atleidimą.

Valstybės narės gali suteikti kompetentingai valstybės institucijai teisę sutrumpinti pirmiau nurodytą laikotarpį.“

9 Pagal šios direktyvos 5 straipsnį ja nedraudžiama valstybėms narėms taikyti arba priimti darbuotojams palankesnius įstatymus ir kitus teisės aktus, arba skatinti ar leisti taikyti darbuotojams palankesnius kolektyvinius susitarimus.

Jungtinės Karalystės teisė

10 Direktyvą 98/59 perkelta į Jungtinė Karalystė teisę *Trade Union and Labour Relations (Consolidation) Act 1992* (1992 m. Profesinių sąjungų ir darbo santykių aktu (kodifikuota redakcija), toliau – 1992 aktas).

11 Šio akto 188 straipsnyje dėl pareigos konsultuotis numatyta:

„1. Jeigu darbdavys numato kolektyviai atleisti 20 ar daugiau darbuotojų vienoje įmonėje per 90 dienų ar trumpesnę laikotarpį, jis privalo konsultuotis dėl šių atleidimų su visais asmenimis, teisėtai atstovaujančiais samdomiems darbuotojams, kurių atžvilgiu numatyti atleidimai ir su šiais atleidimais susijusios priemonės.

1A. Konsultacija prasideda nustatytu laiku ir bet kuriuo atveju:

- a) kai darbdavys planuoja atleisti 100 ar daugiau darbuotojų, kaip nurodyta 1 dalyje, mažiausiai 90 dienų,
- b) kitais atvejais, mažiausiai 30 dienų

iki pirmojo atleidimo iš darbo.

<...>

2. Konsultuojamasi dėl galimybių:

- a) išvengti atleidimų iš darbo;
- b) sumažinti atleidžiamų samdomų darbuotojų skaičių ir
- c) sušvelninti atleidimų padarinius;

šių konsultacijų imasi darbdavys, siekdamas susitarti su teisėtais atstovais.

<...>

<...>

4. Konsultacijų tikslais darbdavys raštu informuoja teisėtus atstovus apie:

- a) savo planų priežastis;
- b) darbuotojų, kurios numatyta kolektyviai atleisti, skaičių ir kategorijas.
- c) bendrą šias kategorijas atitinkančių samdomų darbuotojų, kuriuos darbdavys įdarbino atitinkamoje įmonėje, skaičių,
- d) darbuotojų, kurie gali būti atleisti, atrankos metodą,
- e) siūlomą metodą, kaip atleisti atsižvelgiant į bet kokią susitartą procedūrą, įskaitant laikotarpį, per kurį darbuotojai turi būti atleisti; ir
- f) darbuotojams, kurie gali būti atleisti, mokėtinų (kitaip nei laikantis norminiame teisės akte ar juo remiantis įtvirtintos pareigos) išėjinių pašalpų apskaičiavimo metodą.

<...>

7. Jeigu konkrečiu atveju yra ypatingų aplinkybių, dėl kurių darbdavys pagrįstai negali įvykdyti 1A, 2 ir 4 dalyse nustatyto reikalavimo, jis privalo imtis visų įmanomų priemonių, kurios šiomis aplinkybėmis būtų pagrįstai reikalingos, kad minėtas reikalavimas būtų įvykdytas. <...>“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

- 12 Apie 200 civilinių darbuotojų buvo įdarbinti *Reserved Storage Activity* karinėje bazėje (toliau – RSA karinė bazė) Hythe (Jungtinė Karalystė), kurioje buvo taisomi laivai ir kita įranga. Šiems darbuotojams atstovavo *Local National Executive Council*.
- 13 2006 m. pradžioje atlikus karinės bazės veiklos auditą 2006 m. kovo 13 d. buvo pateikta ataskaita, iš kurios matyti, kad priimtas sprendimas uždaryti šią bazę. Šiuo sprendimu, kurį Jungtinėse Valstijose priėmė *Secretary of the US Army*, paskui patvirtino *Secretary of Defense* (gynybos ministras), numatyta, kad 2006 m. rugsėjo pabaigoje RSA karinė bazė turi nutraukti savo veiklą.
- 14 2006 m. balandžio pradžioje JAV valdžios institucijos neoficialiai pranešė apie šį sprendimą Jungtinės Karalystės karinės valdžios institucijoms. 2006 m. balandžio 21 d. apie RSA karinės bazės uždarymą buvo viešai pranešta visuomenės informavimo priemonėse. 2006 m. gegužės 9 d. Jungtinės Karalystės vyriausybei buvo oficialiai pranešta apie tai, kad bazė bus jai grąžinta 2006 m. rugsėjo 30 dieną.
- 15 2006 m. birželio mėn. JAV valdžios institucijos *Local National Executive Council* nariams įteikė memorandumą, kuriame nurodyta, jog visi šios bazės darbuotojai turi būti atleisti iš darbo. Per 2006 m. birželio 14 d. susirinkimą JAV valdžios institucijos informavo šį atstovaujantį organą, kad mano, jog konsultacijos prasidėjo 2006 m. birželio 5 dieną.
- 16 Oficialus sprendimas nutraukti darbo sutartis priimtas JAV kariuomenės Europos Generaliniame štabe (USAEUR) Manheime (Vokietija). Įspėjimo apie atleidimą iš darbo lapeliai išdalyti 2006 m. birželio 30 d. ir juose nurodyta, kad darbo santykiai baigiasi 2006 m. rugsėjo 29 d. arba 30 dieną.
- 17 Ch. Nolan pradėjo bylą prieš Jungtinių Amerikos Valstijas *Southampton Employment Tribunal* (Sautamptono darbo teismas), nurodžiusi, kad šios pamiršo pasikonsultuoti su darbuotojų atstovais. Sprendimu dėl atsakomybės (*liability judgment*) šis teismas nustatė trūkumą konsultuojantis su minėtais atstovais ir priėmė Ch. Nolan palankų sprendimą. Sprendimu dėl žalos atlyginimo (*remedy judgment*) šis teismas pritaikė apsaugos priemonę visiems asmenims, kurie 2006 m. birželio 29 d. buvo Jungtinės Karalystės piliečiai ir RSA karinės bazės civiliniai darbuotojai.
- 18 Jungtinės Amerikos Valstijos pateikė apeliacinį skundą *Employment Appeal Tribunal* (Apeliacinis darbo teismas), kuris iš esmės patvirtino pirmosios instancijos teismo sprendimus.
- 19 Jungtinės Amerikos Valstijos kreipėsi į *Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division)*, kuris padarė išvadą, jog tam, kad jis galėtų priimti sprendimą, reikalingas Direktyvos 98/59 nuostatų išaiškinimas, taip pat nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

„Ar pagal Direktyvą 98/59<...> darbdavio pareiga konsultuotis dėl kolektyvinio atleidimo iš darbo atsiranda, kai darbdavys siūlo, bet dar nėra priėmęs strateginio verslo ar veiklos sprendimo, kuris numatomai ar neišvengiamai lems kolektyvinį atleidimą iš darbo, ar tik kai šis sprendimas jau priimtas ir darbdavys siūlo atleidimą, kurio priežastis yra minėtas sprendimas?“

Dėl Teisingumo Teismo jurisdikcijos

Teisingumo Teismui pateiktos pastabos

- 20 Teisingumo Teismas pasiūlė šalims pagrindinėje byloje, Jungtinės Karalystės vyriausybei, Europos Komisijai ir ELPA priežiūros institucijai pateikti raštu savo nuomonę dėl klausimo, ar atleidimas, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kuriuo nutraukiami Jungtinės Karalystės piliečio ir trečiosios valstybės, šiuo atveju Jungtinių Amerikos Valstijų, darbo santykiai, patenka į Direktyvos 98/59 taikymo sritį, ypač turint omenyje jos 1 straipsnio 2 dalies b punktą.
- 21 Atsakydama į šį klausimą Ch. Nolan teigia, kad Jungtinė Karalystė, perkeldama Direktyvą 98/59, į perkeliančio nacionalinės teisės akto taikymo sritį įtraukė užsienio valstybių, įskaitant Jungtines Amerikos Valstijas, įdarbintus darbuotojus. Be to, tokie darbuotojai patenka į šio nacionalinės teisės akto taikymo sritį neatsižvelgiant į tai, ar jie priklauso darbuotojų, kuriems pagal Direktyvos 98/59 1 straipsnio 2 dalies b punktą ši direktyva netaikoma, kategorijai.
- 22 Ch. Nolan, remdamasi 1997 m. liepos 17 d. Sprendimu *Leur-Bloem* (C-28/95, Rink. p. I-4161) ir 2002 m. sausio 15 d. Sprendimu *Andersen og Jensen* (C-43/00, Rink. p. I-379), teigė, kad Teisingumo Teismas turi jurisdikciją aiškinti Direktyvą 98/59, net jeigu jos situacija tiesiogiai nėra reglamentuota Sąjungos teisėje, nes Jungtinės Karalystės teisės aktų leidėjas, perkeldamas šią direktyvą į nacionalinę teisę, pasirinko suderinti savo vidaus teisės aktus su Sąjungos teise.
- 23 Ch. Nolan primena, kad nacionaliniai teismai pripažino opiausius pagrindinės bylos aspektus, kad Jungtinės Amerikos Valstijos, kaip valstybė, kurios veiksmų negalima ginčyti teismuose, nepasinaudojo turimu imunitetu ir kad gindamosi jos nenurodė „ypatingų aplinkybių“ pagal 1992 m. akto 188 straipsnio 7 dalį. Ji taip pat teigia, kad negalima tvirtinti, jog jos darbo santykiai jokiais atvejais nepatenka į Direktyvos 98/59 taikymo sritį, nes nebuvo įdarbinta „valstybės valdymo įstaigos arba įstaigos, kurios veiklą reglamentuoja viešoji teisė“ ir per procedūrą pagrindinėje byloje nė karto netvirtino, jog buvo jos įdarbinta.
- 24 Jungtinės Amerikos Valstijos pažymi, kad, pirma, remiantis Direktyvos 98/59 4 ir 6 konstatuojamosiomis dalimis ši direktyva susijusi su vidaus rinkos veikimu, antra, iš šios direktyvos 1 straipsnio 2 dalies b punkto aiškiai matyti, kad ji neapima visų atleidimo atvejų. Jos mano, kad Direktyvos 98/59 ar šią direktyvą perkeliančio nacionalinės teisės akto taikymas būtų nesuderinamas su aiškia šios direktyvos formuluote ir viešosios tarptautinės teisės principais, visų pirma su *jus imperii* principu ir „įstatymų ir papročių tarpusavio pripažinimo“ principu (*comity of nations*).
- 25 Todėl Jungtinės Amerikos Valstijos mano, kad atleidimas iš darbo, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, nepatenka į Direktyvos 98/59 taikymo sritį, nes šį atleidimą lėmė strateginis suverenios valstybės sprendimas uždaryti karinę bazę.
- 26 Komisija abejoja dėl Direktyvos 98/59 taikymo šioje byloje, nes Ch. Nolan darbdavys šiuo atveju yra Jungtinių Valstijų kariuomenė, t. y. suverenios valstybės organizacija. Tačiau ji pabrėžia, kad karinės bazės uždarymas gali turėti tokių pačių pasekmių šios bazės civiliniams darbuotojams kaip ir sprendimas uždaryti komercinę veiklą vykdančią įmonę.
- 27 Komisija mano, kad siekiant nuoseklumo darbuotojų teisių apsaugos srityje Direktyva 98/59 ir 2001 m. kovo 12 d. Tarybos direktyva 2001/23/EB dėl valstybių narių įstatymų, skirtų darbuotojų teisių apsaugai įmonių, verslo arba įmonių ar verslo dalių perdavimo atveju, suderinimo (OL L 82, p. 16; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 4 t., p. 98) turi būti aiškinamos kaip turinčios tą pačią taikymo sritį. Remdamasi Direktyvos 2001/23 1 straipsnio 1 dalies c punktu, kuriuo panaikinama 1977 m. vasario 14 d. Tarybos direktyva 77/187/EEB dėl valstybių narių įstatymų, skirtų darbuotojų teisių apsaugai įmonių, verslo arba įmonių ar verslo dalių perdavimo atveju, suderinimo (OL L 61, p. 26) ir

2011 m. rugsėjo 6 d. Sprendimu *Scattolon* (C-108/10, Rink. p. I-7491, 56 ir 57 punktai) Komisija teigia, kad direktyvos 98/59 ir 2001/23 taikomos valstybės įmonėms, kurios verčiasi ūkine veikla, tačiau jos netaikomos pertvarkant valstybines administracines valdžios institucijas arba tarp jų perduodant administracines funkcijas.

- 28 Komisija pažymi, kad Jungtinės Amerikos Valstijos nusprendė uždaryti RSA karinę bazę ir atleisti joje dirbusius vietos civilinius darbuotojus iš esmės dėl strateginių priežasčių. Kadangi šie atleidimai yra valstybės valdžios institucijos veiksmai, kuriuos lemia administracinis pertvarkymas, ji mano, kad Direktyvoje 98/59 numatytos apsaugos negalima išplėsti atitinkamiems sandomiems darbuotojams, net jei galima laikyti, kad jie vykdo ūkinę veiklą. Remdamasi tuo, Komisija daro išvadą, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamas atleidimas nepatenka Direktyvos 98/59 taikymo sritį.
- 29 ELPA priežiūros institucija nurodė, kad *Employment Appeal Tribunal* nusprendė, jog Jungtinė Karalystė pasirinko perkelti Direktyvą 98/59 neišbraukiant šios direktyvos 1 straipsnio 2 dalies b punkte numatytose valstybės valdymo įstaigose arba įstaigose, kurių veiklą reglamentuoja viešoji teisė, dirbančių darbuotojų, ir priminė, kad valstybės valdymo įstaigų arba įstaigų, kurių veiklą reglamentuoja viešoji teisė, įdarbintiems darbuotojams atstovaujanti profesinės sąjungos išklė daug bylų dėl teisės aktų, kuriais perkeliama minėta direktyva. ELPA priežiūros institucija priduria, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymėjo, jog Jungtinėms Amerikos Valstijoms atstovaujantis advokatas pripažino, kad Direktyvos 98/59 taikymo srities apribojimas, numatytas šios direktyvos 1 straipsnio 2 dalyje, netaikomas suverenios užsienio valstybės įdarbintiems darbuotojams.
- 30 ELPA priežiūros institucija teigia, kad galima suprasti, jog Direktyvos 98/59 1 straipsnio 2 dalyje daroma nuoroda tik į valstybių narių valstybės valdymo įstaigas arba įstaigas, kurių veiklą reglamentuoja viešoji teisė, ir kad šis taikymo srities apribojimas netaikomas trečiųjų valstybių valstybės valdymo įstaigoms arba įstaigoms, kurių veiklą reglamentuoja viešoji teisė. Toks teiginys grindžiamas požiūriu, kad nors valstybės narės užtikrina valstybės tarnautojams tokią pačią apsaugą kaip numatytoji Direktyvoje 98/59, tai nereiškia, jog pagal trečiųjų valstybių teisę panašiomis aplinkybėmis garantuojama tokia apsauga.
- 31 Be to, anot ELPA priežiūros institucijos, iš 1990 m. spalio 18 d. Sprendimo *Dzodzi* (C-297/88 ir C-197/89, Rink. p. I-3763, 36 ir 37 punktai) matyti, kad šiuo atveju Teisingumo Teismas turi jurisdikciją priimti prejudicinį sprendimą, nes Jungtinės Karalystės teisės aktų leidėjas taiko Direktyvą 98/59 valstybės valdymo įstaigų įdarbintiems darbuotojams, pasitelkęs nacionalinės teisės aktą, kuriuo ši direktyva perkelta, ir taip iš principo užtikrina jiems ir privataus sektoriaus darbuotojams vienodą apsaugą. Šiomis aplinkybėmis ELPA priežiūros institucija mano, kad pagrindinėje byloje aptariamas atleidimas patenka į Direktyvos 98/59 taikymo sritį ir kad net jei šis atleidimas nepatektų į šios direktyvos taikymo sritį, Teisingumo Teismas, atsižvelgdamas į šios bylos aplinkybes, turėtų atsakyti į pateiktą klausimą dėl šios direktyvos išaiškinimo.

Teisingumo Teismo atsakymas

- 32 Siekiant atsakyti į klausimą, ar atleidimas iš darbo, kaip antai nagrinėjamas pagrindinėje byloje, dėl kurio nutrūksta valstybės narės piliečio ir trečiosios valstybės darbo santykiai uždarius šiai valstybei priklausančią ir valstybės narės teritorijoje esančią karinę bazę, patenka į Direktyvos 98/59 taikymo sritį, pirmiausia reikia išaiškinti šios direktyvos 1 straipsnio 2 dalies b punkto tekstą.
- 33 Remiantis šia nuostata, kurioje numatytas Direktyvos 98/59 netaikymo atvejis, ši direktyva netaikoma asmenims, dirbantiems valstybės valdymo įstaigose arba įstaigose, kurių veiklą reglamentuoja viešoji teisė, o valstybėse narėse, kuriose taip apibrėžtų įstaigų nėra – dirbantiems lygiavertėse įstaigose.

- 34 Kadangi ginkluotosios pajėgos yra valstybės valdymo institucija arba lygiavertė institucija, iš Direktyvos 98/59 1 straipsnio 2 dalies b punkto formuluotės aiškiai matyti, kad karinės bazės civiliniai darbuotojai patenka į šioje nuostatoje numatytos išimties taikymo sritį.
- 35 Antra, reikia pažymėti, kad tokį vertinimą patvirtina šios direktyvos tikslas ir struktūra.
- 36 Šiuo klausimu reikia priminti, kad Direktyva 98/59 galiojo iki 1975 m. vasario 17 d. Tarybos direktyvos 75/129/EEB dėl valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių kolektyvinių atleidimą iš darbo, suderinimo (OL L 48, p. 29) ir kad viena iš Direktyvos 98/59 funkcijų buvo kodifikuoti šią direktyvą.
- 37 Vykstant su Direktyva 75/129 susijusiai teisės aktų leidybos procedūrai Komisija savo 1972 m. lapkričio 8 d. pasiūlyme dėl Tarybos direktyvos dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su kolektyviniu atleidimu iš darbo, suderinimo [COM(72) 1400], nurodė aplinkybes, dėl kurių šią sritį būtina reglamentuoti. Konkrečiai kalbant, Komisija konstatavo, kad dideli darbuotojų apsaugos skirtumai atleidimo atveju turi tiesioginės įtakos bendros rinkos veikimui, nes dėl jų konkurencija vyksta nevienodomis sąlygomis, o tai turi įtakos įmonėms, kai jos steigia laisvas darbo vietas.
- 38 Be to, reikia pastebėti, kad Direktyva 98/59 priimta remiantis EB sutarties 100 straipsniu (po pakeitimo – EB 94 straipsnis), pagal kurį leidžiama suderinti valstybių narių teisės aktus, turinčius tiesioginės įtakos bendrosios (vidaus) rinkos sukūrimui ar veikimui.
- 39 Dėl Direktyva 98/59 siekiamo tikslo taip pat reikia pažymėti, jog iš šios direktyvos 4 ir 6 konstatuojamųjų dalių matyti, kad ja siekiama pagerinti darbuotojų apsaugą ir vidaus rinkos veikimą.
- 40 Todėl reikia konstatuoti, kad Direktyva 98/59 yra vienas iš vidaus rinką reglamentuojančių teisės aktų.
- 41 Tačiau nors ginkluotųjų pajėgų dydis ir veikla, aišku, turi įtakos darbo padėčiai konkrečioje valstybėje narėje, tai vis dėlto nėra argumentai, susiję su vidaus rinka arba įmonių konkurencija. Be to, kaip jau buvo nusprendęs Teisingumo Teismas, veikla, kuri patenka į viešosios valdžios prerogatyvų vykdymą, kaip antai valstybės gynyba, iš principo nėra ekonominė veikla (žr. 2011 m. rugsėjo 6 d. Sprendimo *Scattolon*, C-108/10, Rink. p. I-7491, 44 punktą ir nurodytą teismo praktiką).
- 42 Dėl ELPA priežiūros institucijos nuomonės, kad Direktyvos 98/59 1 straipsnio 2 dalį galima suprasti, kaip apimančią tik valstybių narių, o ne trečiųjų valstybių valstybės valdymo įstaigas, pakanka pažymėti, jog šioje nuostatoje nedaromas joks skirtumas tarp valstybių narių ir trečiųjų valstybių.
- 43 Todėl darytina išvada, kad pagal Direktyvos 98/59 1 straipsnio 2 dalies b punkte numatytą išimtį karinės bazės darbuotojų atleidimas iš darbo bet kuriuo atveju nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį, nesvarbu, ar tai trečiajai valstybei priklausanti karinė bazė, ar ne. Todėl nereikia specialiai atsižvelgti į aplinkybę, kad šioje byloje kalbama apie trečiajai valstybei priklausančią karinę bazę, nes šiam klausimui taikoma tarptautinė teisė (trečiosios valstybės ambasados darbuotojų darbo santykių kontekste šiuo klausimu žr. 2012 m. liepos 19 d. Sprendimo *Mahamdia*, C-154/11, 54–56 punktus).
- 44 Ch. Nolan ir ELPA priežiūros institucijos nuomone, net jei pagrindinėje byloje nagrinėjama situacija nepatenka į Direktyvos 98/59 taikymo sritį, Teisingumo Teismas šiuo atveju turi jurisdikciją priimti prejudicinį sprendimą, nes nacionalinės teisės aktų leidėjas taiko šią direktyvą valstybės valdymo įstaigų įdarbintiems darbuotojams, pasitelkęs nacionalinės teisės aktą, kuriuo ši direktyva perkelta.
- 45 Teisingumo Teismas ne kartą yra paskelbęs, kad turi jurisdikciją priimti sprendimą dėl prašymų priimti prejudicinį sprendimą, pateiktų dėl Sąjungos teisės nuostatų, tada, kai pagrindinėms bylos aplinkybėms Sąjungos teisė netaikoma, tačiau kai nacionalinė teisė leido taikyti minėtas teisės nuostatas dėl joje esančios nuorodos į tokių nuostatų turinį (šiuo klausimu žr. 2011 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Cicala*, C-482/10, Rink. p. I-14139, 17 punktą ir nurodytą teismo praktiką).

- 46 Teisingumo Teismas yra pabrėžęs, kad kai reglamentuojant į atitinkamo Sąjungos teisės akto taikymo sritį nepatenkančias situacijas nacionalinės teisės aktų leidėjas priima tokius pačius sprendimus kaip ir priimti pagal minėtą teisės aktą, egzistuoja tam tikras Sąjungos interesas vienodai aiškinti šio teisės akto nuostatas, siekiant išvengti aiškinimo skirtumų ateityje, (šiuo klausimu žr. 2011 m. liepos 7 d. Sprendimo *Agafitei ir kt.*, C-310/10, Rink. p. I-5989, 39 punktą ir nurodytą teismo praktiką).
- 47 Be to, Teisingumo Teismo atliekamas Sąjungos teisės nuostatų aiškinimas esant į jos taikymo sritį nepatenkančioms situacijoms pateisinamas, jei šios nuostatos, vadovaujantis nacionaline teise, yra tiesiogiai ir besąlygiškai taikomos tokioms situacijoms, siekiant užtikrinti šių situacijų ir Sąjungos teisės reglamentuojamų situacijų vienodą vertinimą (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Cicala* 19 punktą ir nurodytą teismo praktiką).
- 48 Šiomis aplinkybėmis reikia patikrinti, ar Teisingumo Teismo Direktyvos 98/59 išaiškinimas turi būti pateiktas pagrindinėje byloje dėl to, kad iš pakankamai aiškių duomenų matyti, jog minėtos direktyvos nuostatos yra tiesiogiai ir besąlygiškai taikomos situacijoms, kaip antai nagrinėjamos šioje byloje, kurios nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį.
- 49 Šiuo klausimu iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad jei Jungtinės Amerikos Valstijos būtų taip nusprendusios iki procedūros pagrindinėje dalyje, jos, kaip suvereni valstybė, būtų galėjusios pasinaudoti imunitetu ir išvengti tolesnės procedūros pagrindinėje byloje.
- 50 Reikia pridurti, kad pagal 1992 m. akto 188 straipsnio 7 dalį trečioji valstybė gali remtis „ypatingomis aplinkybėmis“ (*special circumstances*), kurioms esant neprivalo konsultuotis kolektyvinio atleidimo atveju, kaip nustatyta 1992 m. akto 188 straipsnio 1A, 2 ir 4 dalyse.
- 51 Remiantis tuo, darytina išvada, jog bylos medžiagoje nėra pakankamai konkrečių duomenų, kad pagal nacionalinę teisę Direktyva 98/59 pasiūlyti sprendimai būtų automatiškai taikomi esant tokiai situacijai, kaip antai pagrindinėje byloje.
- 52 Todėl negalima teigti, kad prejudiciniame klausime nurodytos Direktyvos 98/59 nuostatos remiantis nacionaline teise tapo tiesiogiai ir besąlygiškai taikomos tokioms situacijoms, kaip antai pagrindinėje byloje.
- 53 Aišku, Sąjunga suinteresuota, kad Sąjungos teisės akto ir nacionalinės teisės nuostatos, kuriomis jis perkeliamas ir tampa taikytinas už šio akto taikymo srities ribų, būtų aiškinamos vienodai.
- 54 Tačiau taip nėra, jei, kaip antai pagrindinėje byloje, Sąjungos teisės akte aiškiai numatyta jo taikymo srities išimtis.
- 55 Iš tikrųjų, jei Sąjungos teisės aktų leidėjas vienareikšmiškai nurodo, kad jo priimtas aktas netaikomas konkrečiai sričiai, jis bent iki naujų galimų Sąjungos normų priėmimo atsisako tikslo vienodai aiškinti ir taikyti teisės normas šioje į taikymo sritį nepatenkančioje srityje.
- 56 Todėl negalima teigti ar preziumuoti, jog Sąjunga suinteresuota, kad srityje, kurios Sąjungos teisės aktų leidėjas neįtraukė į priimto akto taikymo sritį, šio akto nuostatos būtų aiškinamos vienodai.
- 57 Iš viso to, kas išdėstyta, darytina išvada, kad atsižvelgiant į *Court of Appeal* pateikto klausimo dalyką, Teisingumo Teismas neturi jurisdikcijos atsakyti į šį klausimą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 58 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiai teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas neturi jurisdikcijos atsakyti į 2010 m. gruodžio 6 d. *Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division)* (Jungtinė Karalystė) sprendimu pateiktą klausimą.

Parašai.